

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Sjette Afdeling)

26. november 2020 *

»Præjudiciel forelæggelse – procesreglementets artikel 99 – forbrugerbeskyttelse – direktiv 93/13/EØF – artikel 3, 6-8 – direktiv 2008/48/EF – artikel 22 – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – den nationale rets undersøgelse ex officio – national betalingspåkravsprocedure«

I sag C-807/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sofiyski rayonen sad (kredsdomstolen i Sofia, Bulgarien) ved afgørelse af 4. november 2019, indgået til Domstolen den 4. november 2019, i sagen anlagt af

»DSK Bank« EAD,

»FrontEx International« EAD,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne C. Toader (refererende dommer) og M. Safjan,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- »DSK Bank« EAD ved V. Mihneva, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved Y.G. Marinova, G. Goddin og N. Ruiz García, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

* Processprog: bulgarsk.

Kendelse

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6-8 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29) samt artikel 22, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT 2008, L 133, s. 66).
- 2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med to tvister mellem DSK Bank og FrontEx International og forbrugere, som ikke er parter i sagen, angående betalingspåkravsprocedurer.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 93/13

- 3 Artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13 bestemmer:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«

- 4 Direktivets artikel 6 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forbrugeren ikke berøves den beskyttelse, som dette direktiv giver, såfremt et tredjeland's lovgivning vælges som gældende lov for aftalen, når denne aftale har nær tilknytning til EF-medlemsstaternes område.«

- 5 Direktivets artikel 7, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

- 6 Samme direktivs artikel 8 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med Traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugere.«

Direktiv 2008/48

7 Niende og tiende betragtning til direktiv 2008/48 har følgende ordlyd:

»(9) Fuldstændig harmonisering er nødvendig for at sikre, at alle forbrugere i Fællesskabet nyder samme høje grad af beskyttelse af deres interesser og for at skabe et ægte indre marked. Medlemsstaterne bør derfor ikke kunne bibeholde eller indføre andre bestemmelser på nationalt plan end dem, der er fastsat i dette direktiv. Sådanne restriktioner bør dog kun gælde på de områder, hvor der er fastsat harmoniserede bestemmelser i dette direktiv. Hvor der ikke findes harmoniserede bestemmelser, bør medlemsstaterne fortsat kunne bibeholde eller indføre national lovgivning. Medlemsstaterne kan følgelig f.eks. bibeholde eller indføre nationale bestemmelser om, at sælgeren eller tjenesteyderen og kreditgiveren hæfter solidarisk. Et andet eksempel på denne mulighed for medlemsstaterne kunne være bibeholdelse eller indførelse af nationale bestemmelser om annullering af en aftale om køb af varer eller levering af tjenesteydelser, hvis forbrugeren udøver sin fortrydelsesret i forbindelse med kreditaftalen. I den forbindelse bør medlemsstaterne for tidsubegrænsede kreditaftaler kunne fastsætte en minimumsperiode, der skal strække sig fra det tidspunkt, hvor kreditgiveren anmoder om tilbagebetaling, og til den dag, hvor kreditten skal betales tilbage.

(10) Definitionerne i dette direktiv bestemmer rækkevidden af harmoniseringen. Medlemsstaternes forpligtelse til at gennemføre bestemmelserne i dette direktiv bør derfor begrænses til dets anvendelsesområde som bestemt ved dets definitioner. Dette direktiv bør dog ikke berøre medlemsstaternes anvendelse af direktivets bestemmelser på områder, der ikke er omfattet af dets anvendelsesområde i overensstemmelse med fællesskabsretten [...]«

8 Direktivets artikel 10, stk. 2, der bærer overskriften »Oplysninger, der skal angives i kreditaftalen«, nævner en række oplysninger, som kreditaftalen klart og koncist skal angive.

9 Direktivets artikel 17 bestemmer:

»1. Overdrages kreditgiverens rettigheder i henhold til en kreditaftale eller selve kreditaftalen til tredjemand, har forbrugeren ret til at gøre enhver indsigelse gældende over for erhververen, som han kunne gøre gældende over for den oprindelige kreditgiver, herunder også krav om modregning i det omfang modregning er tilladt i den pågældende medlemsstat.

2. Forbrugeren underrettes om den i stk. 1 omhandlede overdragelse, undtagen når den oprindelige kreditgiver efter overenskomst med erhververen fortsat står for kreditten i forhold til forbrugeren.«

10 Følgende fremgår af samme direktivs artikel 22, stk. 1:

»I det omfang dette direktiv indeholder harmoniserede bestemmelser, kan medlemsstaterne ikke i national ret bibeholde eller indføre bestemmelser, der fraviger dem, der er fastsat i dette direktiv.«

Bulgarsk ret

GPK

- 11 Artikel 410, stk. 1 og 2, i grazhdanski protsesualen kodeks (civil retsplejelov), som offentliggjort i DV nr. 83 af 22. oktober 2019 (herefter »GPK«), bestemmer:

»(1) Rekvirenten kan anmode om udstedelse af et betalingspåbud:

1. vedrørende pengekrav eller krav på fungible goder, når kredsdomstolen har kompetence i sagen (Rayonen sad)

[...]

(2) Anmodningen skal indeholde en begæring om et fuldbyrdelsesgrundlag og opfylde betingelserne i artikel 127, stk. 1 og 3, og artikel 128, nr. 1 og 2. Endvidere skal anmodningen indeholde bankkontooplysninger eller angivelse af en anden betalingsform.«

- 12 GPK's artikel 411 bestemmer:

»(1) Anmodningen skal indgives til kredsdomstolen (Rayonen sad) på det sted, hvor debitor har fast bopæl eller hjemsted; retten efterprøver ex officio inden for en frist på tre dage sin stedlige kompetence [...]

(2) Retten efterprøver i et retsmøde anmodningens processuelle aspekter og udsteder betalingspåbuddet ved kendelse inden for den i stk. 1 fastsatte frist, medmindre:

1. anmodningen ikke opfylder kravene i artikel 410, og rekvirenten ikke afhjælper manglerne inden tre dage efter at være blevet underret herom
2. anmodningen strider mod lov eller sædelighed
3. skyldneren ikke har fast bopæl eller hjemsted i Republikken Bulgarien
4. skyldneren ikke har sædvanligt ophold eller forretningssted i Republikken Bulgarien.

(3) Såfremt retten efterkommer anmodningen, udsteder den betalingspåbud ved en kendelse, hvoraf en kopi forkyndes for skyldneren.«

- 13 Artikel 414, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»(1) Skyldner kan gøre skriftlig indsigelse mod betalingspåbuddet eller en del af det. Det er uforholdsmæssigt at begrunde indsigelsen undtagen i de i artikel 414a nævnte tilfælde.

(2) Indsigelse skal fremsættes inden for en frist på to uger efter modtagelsen af betalingspåbuddet. Fristen kan ikke forlænges.«

- 14 Artikel 418 om umiddelbar fuldbyrdelse bestemmer:

»(1) Når anmodningen ledsages af et dokument som omhandlet i artikel 417, og dette dokument danner grundlag for fordringen, kan kreditor anmode retten om at bestemme, at betalingspåbuddet kan fuldbyrdes umiddelbart samt om, at der udstedes et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag.

(2) Tvangsfuldbyrdsgrundlaget udstedes, efter at retten har efterprøvet dokumentets formelle lovlighed og har fastslået, at dokumentet godtgør en eksigibel fordring mod debitor [...]«

15 Artikel 419, stk. 1-3, bestemmer følgende:

»(1) En kendelse, hvorved en anmodning om umiddelbar fuldbyrdelse imødekommes, kan anfægtes ved individuel appel; appellen skal iværksættes inden to uger efter forkyndelse af betalingspåkravet.

(2) Den individuelle appel, hvorved en kendelse om umiddelbar fuldbyrdelse anfægtes, skal iværksættes samtidig med, at der rejses indsigelse mod det udstedte betalingspåkrav; appellen skal støttes på betragtninger vedrørende de i artikel 417 omhandlede retsakter.

(3) Iværksættelse af appel til prøvelse af kendelsen om umiddelbar fuldbyrdelse har ikke opsættende virkning for fuldbyrdelsen.«

16 Artikel 420, der bærer overskriften »Udsættelse af fuldbyrdelsen«, bestemmer:

»(1) Indsigelse mod betalingspåkravet har ikke opsættende virkning for tvangsfuldbyrdelsen i de i artikel 417, nr. 1)-9), anførte tilfælde, medmindre debitor stiller passende sikkerhed over for kreditor, jf. artikel 180 og 181 i lov om obligationsforhold og kontrakter [zakon za zadalzheniyata i dogovorite].

(2) Såfremt der inden for indsigelsesfristen fremsættes anmodning om opsættende virkning, som støttes af dokumentbeviser, kan den ret, der traf afgørelse om umiddelbar fuldbyrdelse, tillægge den opsættende virkning, selv om der ikke stilles den i stk. 1 omhandlede sikkerhed.

(3) Afgørelsen af anmodningen om opsættende virkning kan anfægtes under en individuel appelsag.«

Lov om ændring og supplerings af GPK

17 Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (lov om ændring og supplerings af GPK), DV nr. 100 af 20. december 2019 (herefter »lov om ændring af GPK«), bestemmer:

»§ 1 I artikel 7 [i GPK] indsættes som stk. 3:

»Retten efterprøver ex officio, om en forbrugeraftale indeholder urimelige kontraktvilkår. Retten giver parterne mulighed for at fremsætte bemærkninger til disse spørgsmål.«

[...]«

18 I henhold til denne lov indsættes i GPK's artikel 410 følgende stk. 3:

»Såfremt fordringen beror på en forbrugeraftale, skal aftalen vedlægges anmodningen, hvis den er indgået skriftligt, tillige med alle tillæg og bilag til denne samt i givet fald de gældende almindelige betingelser.«

19 I henhold til loven tilføjes et nyt nr. 3) i GPK's artikel 411, stk. 2:

»Retten efterprøver anmodningen i et retsmøde for så vidt angår de processuelle aspekter og afsiger kendelse om betalingspåkrav inden for den i stk. 1 fastsatte frist, medmindre:

[...]

3. anmodningen beror på et urimeligt kontraktvilkår i en forbrugeraftale, eller såfremt et sådant kontraktvilkår med rimelighed må formodes.»

20 Samme lov ændrer og supplerer GPK's artikel 417 som følger:

»1. I nr. 2) erstattes formuleringen »kommuner og banker« af: »og kommuner eller et bankkontoudtog, som vedlægges det dokument, som bankens fordring beror på, tillige med alle bilag, herunder de gældende almindelige betingelser«.

2. I nr. 10) indføjes som andet punktum følgende: »Såfremt ordrepapiret udgør sikkerhed for en fordring, der beror på en forbrugeraftale, skal aftalen vedlægges anmodningen, hvis den er affattet skriftligt, tillige med samtlige bilag, herunder de gældende almindelige betingelser.«»

21 Lov om ændring af GPK supplerede GPK's artikel 420, stk. 1 og 2, som følger:

»(1) Indsigelse mod betalingspåkrav har ikke opsættende virkning for så vidt angår tvangsfuldbyrdelse i de i artikel 417, nr. 1)-9), nævnte situationer, medmindre debitor stiller passende sikkerhed til fordel for kreditor som omhandlet i artikel 180 og 181 i lov om obligationsforhold og kontrakter [zakon za zadalzhniyata i dogovorite]. Såfremt debitor er forbruger, kan sikkerheden ikke overstige en tredjedel af fordringen.

(2) Den ret, der anordnede umiddelbar fuldbyrdelse, kan udsætte denne, selv uden at der er stillet den i stk. 1 omhandlede sikkerhed, såfremt der fremsættes anmodning om udsættelse med fuldbyrdelsen ledsaget af skriftlig dokumentation, hvoraf det fremgår, at:

1. fordringen ikke er forfalden

2. fordringen beror på af et urimeligt kontraktvilkår i en forbrugeraftale

3. størrelsen af en fordring, der skyldes i henhold til en forbrugeraftale, er beregnet forkert.»

Lov om forbrugerkredit

22 Artikel 10, stk. 1, i zakon za potrebitelskia kredit (lov om forbrugerkredit) gennemfører i den affattelse, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen (DV nr. 17 af 26.2.2019), bestemmelserne i direktiv 2008/48:

»Forbrugerkreditaftalen indgås skriftligt på papir eller et andet holdbart medium på en klar og forståelig måde, og alle aftalens bestemmelser skal fremtræde med en ensartet typografi for så vidt angår skrifttype, format og størrelse, hvor sidstnævnte ikke må være mindre end 12 punkt, i to eksemplarer, nemlig ét til hver af parterne i aftalen.«

23 Lovens artikel 26 bestemmer følgende:

»(1) Kreditor kan kun overdrage en fordring, der beror på en forbrugerkreditaftale, til tredjemand, såfremt denne mulighed fremgår af aftalen.

(2) Såfremt kreditor overdrager en fordring, der beror på en forbrugerkreditaftale, til tredjemand, kan forbrugeren over for denne tredjemand fremsætte samtlige de indsigelser, som han kunne gøre gældende over for den oprindelige kreditor, herunder indsigelse om modregning.«

24 Lovens artikel 33 bestemmer:

»(1) Såfremt forbrugeren kommer i restance, har kreditor kun ret til at kræve renter af de ikke betalte beløb; renterne beregnes for restanceperioden.

(2) Såfremt forbrugeren kommer i restance med betalinger, som skyldes i henhold til kreditaftalen, kan morarenter ikke overstige den lovbestemte rente.

(3) Kreditor kan ikke nægte at modtage delvis betaling af en forbrugerkredit.«

Twisterne i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 25 I sagen vedrørende DSK Bank anmodede rekvirenten den forelæggende ret om at udstede et betalingspåkrav til umiddelbar fuldbyrdelse på grundlag af et bankkontoudtog af 3. oktober 2019 over for en forbruger, der ikke er part i sagen.
- 26 DSK Bank har gjort gældende, at den den 8. marts 2018 indgik en forbrugerkreditaftale med den omhandlede forbruger, der var i restance med betaling af 17 månedlige afdrag, der var forfaldet i tiden fra den 20. marts 2018 til den 20. juli 2019. Den sidst forfaldne rate lød på et højere beløb end de tidligere, nemlig 564,44 bulgarske leva (BGN) (ca. 288 EUR) i stedet for 167,23 BGN (ca. 85 EUR), uden at der blev givet nogen forklaring på denne forskel.
- 27 DSK Bank fremlagde ligeledes en kopi af en anden forbrugerkreditaftale af 25. februar 2018 til finansiering af en mobiltelefon og en livsforsikringspræmie med banken som begunstiget. Aftalen angiver betingelserne for opnåelse og tilbagebetaling af denne kredit, nemlig betaling af 18 månedlige rater, samt de almindelige betingelser, og er underskrevet af forbrugeren.
- 28 I sagen vedrørende FrontEx International hævder denne gennem en fordringsoverdragelsesaftale med City Cash at have erhvervet en fordring på en forbruger, der den 15. juli 2016 havde indgået en kreditaftale med dette selskab. FrontEx International har uden fremlæggelse af dokumentation anmodet den forelæggende ret om, at der udstedes et betalingspåkrav over for denne forbruger.
- 29 Den forelæggende ret formoder, at forbrugerkreditafterne i de to sager, der er indbragt for den, indeholder urimelige kontraktvilkår, og retten ønsker at få mulighed for at undersøge de aftaler, som danner grundlag for fordringerne.
- 30 Retten har imidlertid anført, at betalingspåkravsprocedurer i henhold til bulgarsk ret for det første er undergivet en summarisk og ensidig sagsbehandling, således at forbrugeren ikke har mulighed for at fremsætte indsigelse, inden der træffes afgørelse om betalingspåkravet.
- 31 Den forelæggende ret har for det andet henvist til retspraksis ved Varhoven kasatsionen sad (øverste kassationsdomstol, Bulgarien), hvoraf det på den ene side fremgår, at retten dels ikke under en betalingspåkravsprocedure i henhold til GPK's artikel 410 indsamler beviser, idet formålet med proceduren ikke er at fastslå fordringens eksistens som sådan, men udelukkende at efterprøve, om fordringen bestrides, og på den anden side at retten under en procedure i henhold til GPK's artikel 417 træffer afgørelse på grundlag af det af rekvirenten fremlagte dokument, idet den ikke kan efterprøve andre dokumenter end dem, der fremgår af denne artikel.
- 32 Retten har for det tredje endvidere oplyst, at dommerne ved Sofiyski rayonon sad (kredsdomstolen i Sofia, Bulgarien) på grund af deres arbejdsbyrde ikke er i stand til at efterprøve, om de forbrugerkreditaftaler, der ledsager anmodningerne om udstedelse af betalingspåkrav, indeholder urimelige kontraktvilkår.

33 På denne baggrund har Sofiyski rayonen sad (kredsdomstolen i Sofia) besluttet at udsætte sagen og at forelægge domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Udgør den omstændighed, at en national ret har en væsentligt større arbejdsbyrde end de andre retter i samme instans, og at dommerne ved denne ret derfor er forhindret i at undersøge de dokumenter, som de får forelagt, og på grundlag af hvilke der kan eller skal træffes afgørelse om foreløbig eksigibilitet, samtidig med, at de træffer deres afgørelser inden for en rimelig frist, som sådan en tilsidesættelse af EU-retten vedrørende forbrugerbeskyttelse eller af andre grundlæggende rettigheder?
- 2) Skal den nationale ret afvise at træffe afgørelser, der kan føre til fuldbyrdelse, hvis forbrugeren ikke gør indsigelse, såfremt retten har alvorlig mistanke om, at anmodningen beror på et urimeligt kontraktvilkår i en forbrugeraftale, såfremt sagens akter ikke indeholder klare beviser for dette?
- 3) Såfremt det andet spørgsmål besvares benægtende, er det da lovligt, at den nationale ret, såfremt den har en sådan mistanke, udbeder sig yderligere beviser fra den erhvervsdrivende kontrahent, selv om den efter national ret inden for rammerne af den procedure, hvori der træffes en eventuelt eksigibel afgørelse, ikke har en sådan beføjelse, medmindre skyldneren gør indsigelse?
- 4) Gælder de krav, som er blevet indført ved EU-retten i forbindelse med direktiver til harmonisering af forbrugerretten, hvorefter en national ret ex officio skal afklare visse omstændigheder, også i tilfælde, hvor den nationale lovgiver yder forbrugerne yderligere beskyttelse (flere rettigheder) ved en national lov, der gennemfører en bestemmelse i et direktiv, som tillader, at der ydes en sådan yderligere beskyttelse?»

34 Den forelæggende ret har endvidere fremsat begæring til Domstolen om, at den foreliggende sag undergives en fremskyndet procedure i henhold til artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement.

Sagens behandling for Domstolen

35 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 3. december 2019 blev anmodningen om, at sagen undergives en fremskyndet procedure i medfør af artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement, ikke imødekommet.

36 Det bemærkes således, at kravet om at sikre en hurtig bilæggelse af sager, der verserer for den forelæggende ret i overensstemmelse med national lovgivning på den ene side ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at begrunde anvendelsen af en fremskyndet procedure i henhold til procesreglementets artikel 105, stk. 1 (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 23.12.2015, Vilkas, C-640/15, ikke trykt i Sml., EU:C:2015:862, præmis 8, og den 8.6.2016, Garrett Pontes Pedrosa, C-242/16, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:432, præmis 14).

37 Det fremgår på den anden side af fast retspraksis, at uanset om debitor er forbruger, kan rene økonomiske interesser, uanset hvor vigtige og legitime de er, ikke i sig selv begrunde, at en fremskyndet procedure bringes i anvendelse (kendelse af 10.4.2018, Del Moral Guasch, C-125/18, ikke trykt i Sml., EU:C:2018:253, præmis 11 og den deri nævnte retspraksis).

38 Det gælder endvidere, at uanset hvor vigtig og legitim en interesse borgerne har i, at omfanget af de rettigheder, de udleder af EU-retten, fastslås så hurtigt som muligt, eller uanset hovedsagens økonomiske eller socialt følsomme karakter, indebærer det ikke, at sagen skal behandles inden for de korte frister, der er fastsat i artikel 105, stk. 1, i Domstolens procesreglement (kendelse afsagt af Domstolens præsident den 13.4.2016, Indėlių ir investicijų draudimas, C-109/16, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:267, præmis 8 og 9, og den 15.2.2016, Anisimovienė m.fl., C-688/15, ikke trykt i Sml., EU:C:2016:92, præmis 8 og den deri nævnte retspraksis).

- 39 Ved kendelse af 28. maj 2020, indgået til Domstolens Justitskontor den 3. juni 2020, præciserede den forelæggende ret de lovgivningsmæssige ændringer af GPK, der var trådt i kraft den 24. december 2019 i henhold til lov om ændring af GPK. Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 22. juni 2020 blev kendelsen tilført sagens akter og meddelt parterne og interesserede parter til orientering.

De præjudicielle spørgsmål

- 40 I henhold til procesreglementets artikel 99 kan Domstolen til enhver tid på forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse, såfremt besvarelsen af et sådant spørgsmål klart kan udledes af retspraksis, eller såfremt besvarelsen af det præjudicielle spørgsmål ikke giver anledning til nogen rimelig tvivl.
- 41 Denne bestemmelse skal bringes i anvendelse i forbindelse med den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse.

Det første spørgsmål

- 42 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for, at den nationale ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om betalingspåkrav, på grund af praktiske vanskeligheder, såsom den arbejdsbyrde, der påhviler den, undlader at efterprøve, om et kontraktvilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimeligt.
- 43 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af retspraksis, at en effektiv beskyttelse af de rettigheder, der følger af direktiv 93/13, alene kan sikres på betingelse af, at den nationale processuelle ordning inden for rammerne af betalingspåkravsproceduren eller fuldbyrdelsesproceduren for betalingspåkravet muliggør en ex officio-kontrol, foretaget af en dommer, af den potentielt urimelige karakter af de vilkår, der er indeholdt i den pågældende kontrakt (dom af 20.9.2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis). For det tilfælde at en national ret, der træffer afgørelse vedrørende en betalingspåkravsprocedure, som det er tilfældet i tvisten i hovedsagen, selv konstaterer, at der er grund til at efterprøve, om de omhandlede kontraktvilkår er urimelige, skal den have reel mulighed for at udøve denne kontrol.
- 44 Det bemærkes ligeledes, at organiseringen af den dømmende magt i medlemsstaterne, herunder bestemmelser om sagsfordeling, henhører under sidstnævntes kompetence. Medlemsstaterne skal ikke desto mindre under udøvelsen af denne kompetence overholde de forpligtelser, der påhviler dem i henhold til EU-retten (jf. i denne retning dom af 26.3.2020, Miasto Łowicz og Prokurator Generalny, C-558/18 og C-563/18, EU:C:2020:234, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 45 Eventuelle praktiske vanskeligheder, der skyldes arbejdsbyrden, kan således ikke begrunde, at EU-retten ikke finder anvendelse. En national ret, som inden for rammerne af sin kompetence skal anvende EU-rettens bestemmelser, er forpligtet til at sikre den fulde virkning af disse regler (jf. i denne retning dom af 9.3.1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, præmis 21, og af 11.9.2014, A, C-112/13, EU:C:2014:2195, præmis 36).
- 46 Den omstændighed, at en national ret har en væsentligt større arbejdsbyrde end andre retter i samme instans, fritager således ikke denne rets dommere fra pligten til at anvende EU-retten effektivt og fuldt ud.

- 47 På baggrund af disse betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for, at den nationale ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om betalingspåkrav, på grund af praktiske vanskeligheder, såsom den arbejdsbyrde, der påhviler den, undlader at efterprøve, om et kontraktvilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimeligt.

Det andet og det tredje spørgsmål

- 48 Med sit andet og tredje spørgsmål, som skal behandles under ét, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at bestemmelserne er til hinder for, at en national ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om udstedelse af et betalingspåkrav, kan udbede sig yderligere oplysninger fra kreditor med henblik på at undersøge, om dette vilkår eventuelt er urimeligt, uden at forbrugeren har fremsat indsigelse, såfremt retten formoder, at anmodningen beror på et urimeligt vilkår i en forbrugerkreditaftale som omhandlet i direktiv 93/13.
- 49 I henhold til artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 binder urimelige kontraktvilkår ikke forbrugerne. Det fremgår endvidere af fast retspraksis, at i betragtning af arten og betydningen af den offentlige interesse, som den beskyttelse, der er sikret forbrugere, der befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende, hviler på, pålægger direktiv 93/13, således som det fremgår af direktivets artikel 7, stk. 1, sammenholdt med 24. betragtning hertil, medlemsstaterne at fastsætte egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør (jf. i denne retning dom af 9.7.2020, Raiffeisen Bank og BRD Groupe Société Générale, C-698/18 og C-699/18, EU:C:2020:537, pr emis 52 og den deri nævnte retspraksis).
- 50 Det bemærkes hertil, at Domstolen allerede har haft lejlighed til at udtale sig om fortolkningen af artikel 6 og 7 i direktiv 93/13 for så vidt angår en national rets beføjelser ex officio i relation til nationale betalingspåkravsprocedurer.
- 51 De nationale retter skal således, når de råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver, ex officio efterprøve, om et kontraktvilkår, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 93/13, er urimeligt, og derved afhjælpe den manglende ligevægt mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende, hvilket forudsætter, at de råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver. Domstolen har således haft lejlighed til at præcisere, at denne begrundelse ligeledes gælder med hensyn til en betalingspåkravsprocedure (jf. i denne retning dom af 13.9.2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, pr emis 42 og 43, og af 11.3.2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, pr emis 26 og den deri nævnte retspraksis).
- 52 Hvis de retlige og faktiske oplysninger, som fremgår af de sagsakter, der er forelagt den ret, der skal træffe afgørelse under en betalingspåkravsprocedure, rejser alvorlig tvivl om den urimelige karakter af visse vilkår, som forbrugeren ikke har anfægtet, men som har forbindelse til tvistens genstand, uden at der imidlertid kan foretages en endelig vurdering heraf, og hvis retten finder, at den urimelige karakter af disse vilkår b r efterprøves, skal denne, om nødvendigt ex officio træffe bevisforanstaltninger med henblik på at supplere sagsakterne ved, under overholdelse af kontradiktionsprincippet, at anmode parterne om at forelægge den afklaringer og de nødvendige dokumenter med henblik herpå. Det følger heraf, at den nationale ret er forpligtet til ex officio at træffe bevisforanstaltninger, såfremt de retlige og faktiske oplysninger, der allerede fremgår af sagens akter, rejser alvorlig tvivl om den urimelige karakter af visse vilkår (jf. i denne retning dom af 11.3.2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, pr emis 37 og 38).

- 53 Det fremgår således af denne retspraksis, at hvis en national ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om betalingspåkrav vedrørende en fordring, der beror på vilkår i en forbrugeraftale som omhandlet af direktiv 93/13, i den foreliggende sag formoder, at disse vilkår er urimelige, uden dog at have mulighed for at foretage en endelig vurdering af disse vilkår, kan den, såfremt forbrugeren ikke har fremsat indsigelse, om fornødent ex officio, anmode kreditor om at fremlægge de nødvendige beviser med henblik på at undersøge, om disse vilkår eventuelt er urimelige.
- 54 Henset til de ovenfor anførte betragtninger skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at bestemmelserne ikke er til hinder for, at en national ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om et betalingspåkrav, kan udbede sig yderligere oplysninger fra kreditor med henblik på at undersøge, om dette vilkår eventuelt er urimeligt, uden at forbrugeren har fremsat indsigelse, såfremt retten formoder, at anmodningen beror på et urimeligt vilkår i en forbrugerkreditaftale som omhandlet i direktiv 93/13.

Det fjerde spørgsmål

- 55 Indledningsvis bemærkes, at det fremgår af den præjudicielle anmodning, at den forelæggende ret har rejst dette fjerde spørgsmål i relation til artikel 10, stk. 1, i lov om forbrugerkreditaftaler, der foreskriver et minimum for den skriftstørrelse, der benyttes ved aftalens affattelse, lovens artikel 26, der kræver forbrugerens samtykke til overdragelse af fordringen og lovens artikel 33, hvorefter morarenter ikke må overstige den lovbestemte rente.
- 56 Uanset at såvel direktiv 93/13 som direktiv 2008/48 finder anvendelse på aftaler indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, herunder navnlig forbrugerkreditaftaler, som det er tilfældet for så vidt angår de to sager, der er blevet indbragt for den forelæggende ret, kan de nationale bestemmelser, som den forelæggende ret har henvist til, som anført af Kommissionen i dens skriftlige indlæg, ikke anses for en gennemførelse af direktiv 2008/48.
- 57 Det bemærkes, at direktiv 2008/48 således hverken indebar en harmonisering af bankkontoudtog eller aftaler om overdragelse af fordringer som elementer, der muliggør inddrivelse af en fordring, der er opstået på grundlag af en forbrugerkreditaftale (jf. i denne retning kendelse af 28.11.2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 58 Det bemærkes, at formålet med direktiv 93/13 ifølge artikel 1 derimod er indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere. Ifølge direktivets artikel 3, stk. 1, anses et kontraktvilkår for urimeligt, hvis det bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren. Ifølge direktivets artikel 4, stk. 2, og artikel 5 er det endvidere et krav, at kontraktvilkårene skal være affattet klart og forståeligt.
- 59 Følgelig vil det af den forelæggende ret stillede spørgsmål udelukkende blive besvaret på grundlag af bestemmelserne i direktiv 93/13.
- 60 Med sit fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende nærmere bestemt oplyst, om artikel 3 og 8 i direktiv 93/13, sammenholdt med direktivets artikel 6 og 7, skal fortolkes således, at den nationale ret under sin ex officio-prøvelse af, om vilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimelige, ligeledes kan tage nationale bestemmelser, der sikrer forbrugerne en højere grad af beskyttelse end den, der er fastsat ved dette direktiv, i betragtning med henblik på at fastslå, om der findes en betydelig skævhed mellem de forpligtelser, der påhviler parterne i henhold til denne aftale.

- 61 Det fremgår af artikel 8 i direktiv 93/13, at medlemsstaterne inden for det område, der omfattes af dette direktiv, kan vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med EUF-traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne. Ved dette direktiv foretages således en minimumsharmonisering. I forbindelse med bedømmelsen af, om det pågældende kontraktvilkår er urimeligt, skal der for det første tages hensyn til den lovgivningsmæssige sammenhæng, som sammen med dette vilkår fastlægger parternes rettigheder og forpligtelser (dom af 10.9.2020, A (Fremleje af en social bolig), C-738/19, EU:C:2020:687, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).
- 62 Med henblik på afgørelsen af, om et kontraktvilkår bevirker en »betydelig skævhed« mellem parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren, skal der for det andet navnlig tages hensyn til de gældende regler i den nationale lovgivning, såfremt der ikke foreligger en aftale mellem parterne herom. Det er ved hjælp af en sådan sammenlignende undersøgelse, at den nationale ret kan vurdere, om, og i givet fald i hvilket omfang, aftalen stiller forbrugeren i en mindre gunstig retsstilling end den, der følger af den gældende nationale lovgivning (jf. i denne retning dom af 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 På baggrund af de ovenfor anførte betragtninger skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 3 og 8 i direktiv 93/13, sammenholdt med direktivets artikel 6 og 7, skal fortolkes således, at den nationale ret under sin ex officio-prøvelse af, om vilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimelige, ligeledes kan tage nationale bestemmelser, der sikrer forbrugerne en højere grad af beskyttelse end den, der er fastsat ved dette direktiv, i betragtning med henblik på at fastslå, om der findes en betydelig skævhed mellem de forpligtelser, der påhviler parterne i henhold til denne aftale.

Sagsomkostninger

64 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

- 1) EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for, at den nationale ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om betalingspåkrav, på grund af praktiske vanskeligheder, såsom den arbejdsbyrde, der påhviler den, undlader at efterprøve, om et kontraktvilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimeligt.
- 2) Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler skal fortolkes således, at bestemmelserne ikke er til hinder for, at en national ret, der skal træffe afgørelse om en anmodning om et betalingspåkrav, kan udbede sig yderligere oplysninger fra kreditor med henblik på at undersøge, om dette vilkår eventuelt er urimeligt, uden at forbrugeren har fremsat indsigelse, såfremt retten formoder, at anmodningen beror på et urimeligt vilkår i en forbrugerkreditaftale som omhandlet i direktiv 93/13.
- 3) Artikel 3 og 8 i direktiv 93/13, sammenholdt med direktivets artikel 6 og 7, skal fortolkes således, at den nationale ret under sin ex officio-prøvelse af, om vilkår i en aftale indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger eventuelt er urimelige, ligeledes kan tage nationale bestemmelser, der sikrer forbrugerne en højere grad af beskyttelse end den, der er fastsat ved dette direktiv, i betragtning med henblik på at fastslå, om der findes en betydelig skævhed mellem de forpligtelser, der påhviler parterne i henhold til denne aftale.

Underskrifter